

Grundläggande granskning Gr 7/2021

Måltidsnämnden i Skellefteå år 2021



Mars 2022
Clara Wiklund
Revisionskontoret
Diarienummer: REV 10-2021

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Rekommendation	3
2. Bakgrund	4
Iakttagelser i 2020 års granskning	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Metod och avgränsningar	5
3. Nämndens uppdrag	5
Kommunallagen	5
Fullmäktiges uppdrag till nämnden	5
Samverkansavtal	5
Fullmäktiges mål	6
Nämndens verksamhetsplan	6
4. Nämndens verksamhet under år 2021	6
Nämndens styrdokument och protokoll	6
Nämndens ekonomistyrning	8
Nämndens arbete med intern kontroll	9
Nämndens uppföljning av verksamhetsmål	10
5. Svar på revisionsfrågor	12
Rekommendation	12

1. Sammanfattande analys

Vi bedömer att måltidsnämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse år 2021. Vår granskning visar att nämnden uppfyllde sina målsättningar. Nämnden redovisade vid årets slut ett balanserat överskott med 4,2 miljoner kronor.

Vår samlade bedömning är att nämnden i huvudsak hade en tillfredställande styrning och kontroll över sitt ansvarsområde. Granskningen visar att redovisningen av måluppfyllelsen var väl strukturerad. Nämndens mål och indikatorer var mätbara. Nämnden hade också i hög grad beslutat om grundläggande styrdokument för sin verksamhet. Vi bedömer dock att nämnden bör fortsätta utveckla kvaliteten i nämndens internkontrollarbete. Bland annat fanns det vissa brister i redovisningen av kontrollerna.

Rekommendation

Vi rekommenderar måltidsnämnden att:

- Utveckla kvaliteten på nämndens arbete med internkontroll.

Rekommendationen kommer att följas upp i nästa års granskning.

2. Bakgrund

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapporteringen till fullmäktige.

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska pröva om styrelser och nämnder säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. I granskningen ingår också att pröva om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. I sin revisionsplan för år 2021 beslutade revisorerna att genomföra grundläggande granskningar av Region Västerbottens samtliga styrelser och nämnder. Denna granskning avser den gemensamma måltidsnämnden där Region Västerbotten och Skellefteå kommun är samverkande parter. Nämnden ansvarar för måltidsproduktionen vid Skellefteå lasarett.

Iakttagelser i 2020 års granskning

Revisorerna bedömde att nämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse för år 2020 och att nämnden i huvudsak hade en tillfredsställande styrning och kontroll över sitt ansvarsområde. Nämnden redovisade för år 2020 ett balanserat överskott med 4,3 miljoner kronor.

Granskningen visade att redovisningen av måluppfyllelsen var väl strukturerad. Nämndens mål och indikatorer var mätbara. Nämnden hade också i hög grad beslutat om grundläggande styrdokument för sin verksamhet. Revisorerna bedömde dock att kvaliteten i nämndens internkontrollarbete kunde fortsätta utvecklas. Bland annat fanns det vissa brister i redovisningen av kontrollerna.

Revisorerna rekommenderade också nämnden att besluta om en samlad delegationsordning och en rutin för återanmälan av beslut fattade på delegation.

Nämndens yttrande över 2020 års granskning

I september 2021 yttrade sig måltidsnämnden över 2020 års granskning. Vid samma sammanträde fastställde nämnden en samlad delegationsordning.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge underlag till revisorernas för deras ansvarsprövning av måltidsnämnden. För detta har följande revisionsfrågor besvarats i granskningen:

- Har måltidsnämnden en tillräcklig måluppfyllelse?
- Har måltidsnämnden haft en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten inom sitt ansvarsområde?
- Har måltidsnämnden en tillräckligt utvecklad redovisning av måluppfyllelsen?
- Har måltidsnämnden agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning?

Revisionskriterier

Vår bedömning av måltidsnämndens ansvarsutövande utgår från:

- Kommunallagen (2017:725) kap. 6 § 6
- Fullmäktiges reglemente för nämnden
- Samverkansavtal mellan Region Västerbotten och Skellefteå kommun

Metod och avgränsningar

Granskningen avser måltidsnämndens verksamhet år 2021. Granskningen omfattar inte om måltidsnämnden säkerställt att räkenskaperna är rättvisande

Granskningen är genomförd med stöd av revisionskontorets program för grundläggande granskning av nämnd. Programmet innehåller delar för granskning av nämndernas verksamhetsplaner, protokoll, delårsrapporter, årsrapporter, ekonomistyrning, följsamhet till regler och rutiner och uppföljning av tidigare års granskningar.

Revisionsrapporten är kvalitetssäkrad genom att den har granskats av annan sakkunnig inom revisionskontoret samt att tjänstepersoner inom nämndens verksamhetsområde har fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportens innehåll.

3. Nämndens uppdrag

Måltidsnämnden är en gemensam nämnd för Region Västerbotten och Skellefteå kommun. Nämnden ansvarar för måltidsproduktionen vid Skellefteå lasarett. I lasarettsköket *Arom kök och restaurang* tillagas mat till patienter och anställda på sjukhuset. Köket tillagar även mat till äldreboenden och för hemleverans till äldre.

Kommunallagen

Enligt kommunallagens 6 kap. 6§ ansvarar varje nämnd för att bedriva verksamhet inom sitt ansvarsområde i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt följer de lagar och regler som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detta är tillämpligt även på gemensamma nämnder och således även på den gemensamma måltidsnämnden.

Fullmäktiges uppdrag till nämnden

Landstingsfullmäktige och Skellefteå kommunfullmäktige fastställde år 2013 ett reglemente för måltidsnämnden. Reglementet reviderades i slutet av år 2014. Av reglementet framgår att nämnden ansvarar för måltidsproduktion i enlighet med det samverkansavtal som kommunen och landstinget tecknat.

Samverkansavtal

Av samverkansavtalet från år 2015 framgår att Västerbottens läns landsting (nuvarande Region Västerbotten) och Skellefteå kommun är samverkande parter i den gemensamma nämnden. Nämnden ska enligt avtalet ingå i Skellefteå kommuns organisation. Det innebär bland annat att Skellefteå kommun är ansvarig för beredningen och verkställigheten av nämndens beslut.

Skellefteå kommun ska enligt avtalet fastställa budgeten för nämnden i samråd med Region Västerbotten. Nämndens förslag till budget ska rapporteras till regionen. Av avtalet framgår också att nämnden ska rapportera verksamhet och ekonomi i samband med delår- och årsbokslut.

Fullmäktiges mål

Skellefteå kommun är värdkommun för måltidsnämnden och nämnden ingår i kommunens organisation. Av regionfullmäktiges regionplan för år 2021 framgår endast att måltidsnämnden hanteras enligt särskild ordning. Kommunfullmäktige i Skellefteå fastställde i september 2020 för år 2021 målet *Begränsad klimatpåverkan* för måltidsnämnden.

Nämndens verksamhetsplan

Måltidsnämnden följer Skellefteå kommuns rutiner för planering och uppföljning. Skellefteå kommuns målstyrningsmodell innebär att kommunfullmäktige fastställer verksamhetsmål för nämnderna. Måltidsnämnden beslutade i december 2020 om aktiviteter och indikatorer för att följa upp fullmäktiges mål.

Nämndens mål för år 2021 var:

1. Begränsad klimatpåverkan

Nämnden beslutade att följa upp målet via tre indikatorer:

- 1.1. Andel närproducerade livsmedel (indikator: inköpt andel på minst 20%)
- 1.2. Andel svenska livsmedel (indikator: inköpt andel på minst 60%)
- 1.3. Minska matsvinnet i kök (indikator: genomföra tre aktiviteter som minskar kökssvinnet).

Av nämndens beslut framgick kriterier för måluppfyllelse. För de tre indikatorerna framgick målvärde. Ingen av indikatorerna hade ett redovisat ingångsvärde. Det framgick inte heller när målen skulle följas upp.

Vår kommentar

Granskningen av måltidsnämndens verksamhetsplan visar att strukturen följer Skellefteå kommuns målstyrningsmodell. Det framgår med vilka mått och indikatorer nämndens mål ska följas upp och nämndens mål och indikatorer är mätbara. Det är positivt att nämnden har angett målvärde för indikatorerna. Det saknas dock ingångsvärden för indikatorerna och när de skulle följas upp.

4. Nämndens verksamhet under år 2021

Nämndens styrdokument och protokoll

Nämnden har under år 2021 haft fem protokollförda sammanträden. Måltidsnämnden har i huvudsak rapporterat till Region Västerbotten i enlighet med samverkansavtalet.

Av tabellen nedan framgår i vilken grad nämnden beslutade om grundläggande styrdokument.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Underlag för budget och plan för 2021-2025	Ja	2020-02-14 § 3. Ej rapporterat till Region Västerbotten.
Verksamhetsplan år 2021	Ja	2020-12-07, § 30. Enligt Skellefteå kommuns rutin.
Budget år 2021	Ja	2020-12-07, § 31. Rapporterat till Region Västerbotten.
Internkontrollplan 2021	Ja	2020-12-07, § 32. Rapporterat till Region Västerbotten.
Delegationsordning	Ja	2021-09-13, § 22
Rutin för att anmäla delegationsbeslut	Ja	2021-09-13, § 22. Beslut fattade på delegation ska anmälas på närmast följande nämndsmöte.
Attestordning	Ja	2019-12-09, § 25
Dokumenthanteringsplan	Ja	2018-12-11, § 28
Rutin för ärendeberedning	Ja	2017-05-09, § 10
Delårsrapport per 30 april 2021	Ja	2021-05-19, § 11. Rapporterat till Region Västerbotten.
Delårsrapport per 31 augusti 2021	Ja	2021-09-13, § 21. Rapporterat till Region Västerbotten.
Årsrapport för år 2021	Ja	2021-02-16, § 1. Rapporterat till Region Västerbotten.

Nämndens delegationsordning

Enligt kommunallagen kan en nämnd ge i uppdrag åt bland annat en ledamot eller en anställd att fatta beslut på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (kap. 6 § 37). Tidigare granskningar har visat att nämnden inte har beslutat om en samlad delegationsordning, utan endast hänvisat till nämndens protokoll med beslut om delegationer. I september 2021 beslutade nämnden om en samlad delegationsordning. Av delegationsordningen dokumentet framgår det på ett tydligare sätt vilka beslut som nämnden delegerat samt till vem som nämnden uppdrar att besluta på nämndens vägnar.

Nämndens hantering av covid-19

Av nämndens årsrapport framgår att pandemin har påverkat verksamheten på flera sätt. Exempelvis bemanning, materialförsörjning och arbetsätt. Sjukfrånvaron har under året varit hög och nämnden har fortsatt arbeta med att internutbilda kockar för att hantera hög sjukfrånvaro och säkerställa kökets drift.

Av nämndens årsrapport framgår att covid-19 har bidragit till en ökade livsmedelspriser med 3,4 procent under år 2021. Nämnden bedömde att livsmedelspriserna kommer fortsätta stiga under år 2022.

Vår kommentar

Det är positivt att nämnden har beslutat om grundläggande styrdokument och rapporterat till Region Västerbotten enligt samverkansavtalet. Det är också positivt att nämnden beslutat om en delegationsordning där det tydligare än tidigare framgår vilka ärenden som nämnden delegerat beslutsrätt för och till vem.

Nämndens ekonomistyrning

Nämndens beredning av 2021 års budget

Måltidsnämnden lämnade inför år 2021 ett underlag till kommunstyrelsen för plan och budget 2021. Vi kan inte se att underlaget inkommit till regionstyrelsen. I december 2020 beslutade nämnden om sin detaljbudget för år 2021. Enligt protokollet utgick budgeten från givna planeringsförutsättningar, nämndens styrkort och reglemente. Nämndens planerade intäkter uppgick till totalt 44,2 miljoner kronor och kostnaderna till 44,3 miljoner kronor. I nämndens budget ingick även en resultatöverföring från år 2020 på 4,3 miljoner kronor.

De planerade intäkterna och kostnaderna var för år 2021 lägre än för år 2020. Anslaget för den politiska verksamheten ökade från 0,08 miljoner 2020 till 0,1 miljoner kronor för år 2021.

Av beslutsunderlag till nämndens beslut om budget framgår att måltidspriserna till kommunen och regionen skulle sänkas med en krona för år 2021.

Nämndens agerande under år 2021

Vår granskning av nämndens protokoll visar att måltidsnämnden tog del av ekonomiska delårsrapporter under året. I både delårsrapporterna per april och augusti prognostiserade nämnden ett överskott på 3 miljoner kronor vid årets slut. I prognoserna var överskottet från år 2020 medräknat. I augusti 2021 redovisade nämnden ett överskott på 1,4 miljoner kronor. Av delårsrapporten framgick att måltidspriserna till kommunen och regionen hade sänkts för att förbruka en del av det ackumulerade överskottet. Detta innebar att nämnden förväntades förbruka 1,4 miljoner kronor av överskottet från år 2020.

Vid årets slut redovisade nämnden ett underskott på 0,2 miljoner kronor. Nämnden förklarade i årsrapporten att underskottet berodde på de sänkta måltidspriserna men även ökade personalkostnader och livsmedelspriser med anledning av pandemin. När överskottet från 2020 räknades in, blev det balanserade resultatet för år 2021 4,2 miljoner kronor.

Nämnden äskade om att balansera resultatet till år 2022. Av årsrapporten framgår att nämnden för år 2022 ser en utmaning i hantering av ekonomin. Detta med anledning av att nämnden förväntade sig en fortsatt ökning av livsmedelspriserna.

Vår kommentar

Nämnden redovisade ett negativt resultat för år 2021. Det balanserade resultatet var dock positivt.

Nämnden under året tagit del av den ekonomiska uppföljningen och gjort bedömningar av resultatutvecklingen. Nämnden prognostiserade i båda delårsrapporterna 2021 ett överskott, vilket också stämde med årsutfallet.

Nämndens arbete med intern kontroll

Måltidsnämnden utgår från Skellefteå kommuns riktlinjer för arbetet med intern kontroll.

Risکانالys och internkontrollplan för år 2021

I december 2020 beslutade nämnden om en internkontrollplan för år 2021. Enligt protokollet var internkontrollplanen anpassad till nämndens verksamhetsområde. I risکانالysen hade åtta risker bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens. Nämnden bedömde att sex risker hade medelhögt riskvärde och två lågt riskvärde. Riskerna med medelhög risk fanns med i nämndens internkontrollplan:

- Risk att grossist höjer priset på avtalade varor mer än vad som är reglerat i livsmedelsavtalet.
- Risk att anställd inom Arom tar emot gåvor för personlig vinning.
- Risk för fel temperaturer i kylar och frysar.
- Risk att matgäster med specialkost får fel kost
- Risk att medarbetare inte har tillräcklig kunskap om meddelarfrihet
- Risk att Aromköket inte fungerar vid yttre påverkan som till exempel en pandemi

Av internkontrollplanen framgick med hjälp av en tabell vilka kontroller som skulle genomföras, när de skulle genomföras samt vem som var ansvarig för kontrollen. Beskrivningen av kontrollerna var översiktlig.

Uppföljning av arbetet med intern kontroll för år 2021

Enligt Skellefteå kommuns rutin följde nämnden upp arbetet med internkontroll i samband med årsrapporten för 2021. Nämnden bedömde att internkontrollen varit tillräcklig och fungerat på ett tillfredsställande sätt. I tabellform redovisades vilka kontroller som hade genomförts och deras resultat. Samtliga kontroller bedömdes som gröna, det vill säga att kontrollerna inte visade några brister. Redovisningen av kontrollerna och resultaten var översiktlig.

Av tabellen nedan framgår nämndens arbete med intern kontroll utifrån ett antal kontrollfrågor i revisionskontorets granskningsprogram.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Riskanalys och internkontrollplan		
Har nämnden säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Ja	
Har nämnden beslutat om en internkontrollplan?	Ja	2020-12-07 § 32
Har nämnden säkerställt att internkontrollplanen är ändamålsenlig?	Nej	Nämnden har visserligen beslutat om kontrollaktiviteter. Utifrån beskrivningarna av aktiviteterna bedömer vi dock att det inte är tillräckligt för att

säkerställa att identifierade risker kontrolleras.		
Uppföljning		
Har nämnden följt upp arbetet med intern kontroll?	Ja	Nämnden har följt upp kontrollerna och bedömt resultatet av kontrollerna.
Har nämnden säkerställt att kontrollerna i internkontrollplanen är genomförda med tillräcklig kvalitet?	Delvis	Nämnden har redovisat resultat för alla aktiviteter. Vi bedömer att redovisningen inte är tillräcklig tydlig för att kunna bedöma om kontrollerna är genomförda med tillräcklig kvalitet.
Har nämnden beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	-	Nämnden har utifrån resultatet av kontrollerna bedömt att det inte fanns brister.
Har nämnden i samband med årsrapporten rapporterat resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till regionstyrelsen?	Ja	

Vår kommentar

Nämndens internkontrollplan utgår från en riskanalys av nämndens verksamhetsområde. Det är positivt att nämnden har bedömt resultatet av kontrollerna och arbetet med internkontroll. Vi anser dock att det fortfarande finns vissa brister. Exempelvis är redovisningen av resultatet för översiktligt och det framgick inte tydligt hur kontrollerna hade genomförts. Det försvårar värderingen av resultatet. Vi konstaterar också att flera av kontrollerna varit samma under de senaste åren fast resultatet inte visat på några avvikelser.

Nämndens uppföljning av verksamhetsmål


Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om nämnden har en tillräcklig måluppfyllelse i förhållande till fullmäktiges övergripande mål. Revisorerna ska också bedöma om nämndens redovisning av måluppfyllelsen är tillräckligt utvecklad.

Måltidsnämnden har under år 2021 upprättat delårsrapporter per april och augusti samt en årsrapport.

Delårsrapporter per april och augusti 2021


Av nämndens delårsrapporter framgick viktiga händelser under perioden, uppföljning av nämndens mål och ekonomi samt prognos om verksamhets- och ekonomiskt resultat vid årets slut.

I delårsrapporten per augusti 2021 följde nämnden upp de indikatorer som mätte målet *Begränsad klimatpåverkan inom livsmedel*. Av redovisningen framgick att nämnden gjorde bedömningen att målet kommer vara uppnått vid årets slut. Av tabellen nedan framgår resultatet och nämndens prognos för sitt mål.

Mål och indikatorer	Prognos
Begränsad klimatpåverkan inom livsmedel	 Grön
Andel inköpta närproducerade livsmedel minst 20 %	21 %
Andel inköpta svenska livsmedel minst 60 %	65 %
Genomföra 3 aktiviteter för att minska matsvinnet i kök	3 genomförda

Årsrapporten

Den 16 februari 2022 beslutade måltidsnämnden om sin årsrapport för år 2021. Rapporten beskrev måltidsverksamheten under året. Av årsrapporten framgick viktiga händelser under året, uppföljning av nämndens mål och ekonomi. Nämnden följde upp samtliga indikatorer. Samtliga indikatorer hade positiva resultat och nämnden bedömde att nämndens mål var uppfyllt. Av tabellen nedan framgår resultat och nämndens bedömning av måluppfyllelsen.





Mål och indikatorer	Resultat
Begränsad klimatpåverkan inom livsmedel	 Grön
Andel inköpta närproducerade livsmedel minst 20 %	22 %
Andel inköpta svenska livsmedel minst 60 %	69 %
Genomföra 3 aktiviteter för att minska matsvinnet i kök	5 genomförda

Vår kommentar

Vår bedömning är att nämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse för år 2020. Redovisningen av måluppfyllelsen i årsrapporten var väl strukturerad.

5. Svar på revisionsfrågor

Vi bedömer att måltidsnämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse år 2021. Vår granskning visar att nämnden uppfyllde sina målsättningar och att dessa var i enlighet med fullmäktiges övergripande mål. Vår samlade bedömning är att nämnden i huvudsak hade en tillfredställande styrning och kontroll över sitt ansvarsområde.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har måltidsnämnden en tillräcklig måluppfyllelse?	 JA	
Har måltidsnämnden haft en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten inom sitt ansvarsområde?	 DELVIS	Nämnden har beslutat om grundläggande styrdokument. Vi bedömer dock att nämndens internkontrollarbete kan utvecklas ytterligare.
Har måltidsnämnden en tillräckligt utvecklad redovisning av måluppfyllelse?	 JA	
Har måltidsnämnden agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning?	 JA	Nämnden har i enlighet med revisorernas rekommendation i september 2021 beslutat om en delegationsordning.

Rekommendation

Vi rekommenderar nämnden att arbeta med följande område:

- Utveckla kvaliteten på nämndens arbete med internkontroll.

Umeå den 14 mars 2022

Clara Wiklund
Certifierad kommunal revisor

Revisionskontoret
Region Västerbotten